

TRANSFORMATIE DIALOGEN ONDERWIJS

Digitale disruptie en internationalisering van het onderwijslandschap

4 september 2018, Kasteel De Vanenburg, Putten

Digitale disruptie in het hoger onderwijs klinkt spannend, misschien een beetje gehyped, maar er zitten allerlei randvoorwaarden aan vast, en daar gaat het debat van Blommestein Groep in samenwerking met CACI over. Wat is de invloed van nieuwe, digitaal goed toegeruste organisaties op de inhoud van het onderwijs, de vorm, en zelfs op de instellingen voor hoger onderwijs zelf? In dit artikel treft u een samenvatting aan van de Transformatie Dialogen Onderwijs.

De inhoud van het hoger onderwijs kan door studenten en docenten steeds meer van een internationaal platform worden afgenomen. TEDx is daar een goed voorbeeld van. Universiteiten en bedrijven creëren samen met uitgevers in hoog tempo nieuwe platforms. Maar op hogescholen en universiteiten wordt nog steeds les gegeven in kleine groepjes. Dat onderwijs is gericht op persoonlijkheidsontwikkeling, sociale vorming, samenwerking en praktische co-creatie. Alle standaard taken die overblijven, zoals intake en losse computercursussen, worden digitaal aangeboden.

"Ik vindt het interessant dat de content van het onderwijs blijkbaar steeds verder van ons af komt te staan. Daar tegenover staat de nabijheid van het onderwijs zelf, de sociale context."

Diane Keizer, Lid College van Bestuur, Van Hall Larenstein

Dat is in grote lijnen de toekomst van het hoger onderwijs. Ontwikkelingen gaan er nooit schoksgewijs of disruptief. Dat laat het financieringssysteem, de feitelijke monopolie positie van de instellingen en de bescherming van de overheid niet toe. Toch is er de afgelopen jaren al veel veranderd op HBO's en universiteiten in Nederland. Dat bleek tijdens een debat tussen beleidsmakers van binnen en buiten het hoger onderwijs in Kasteel De Vanenburg in Putten.

Microsoft en Google werken inmiddels in huis bij de TU Delft. Daar wordt veel geëxperimenteerd met *living labs*, waarin nauw wordt samengewerkt met bedrijven en bijvoorbeeld de gemeente. Op de Hogeschool Utrecht zijn alle procedures geautomatiseerd, zoals het aanmelden van tentamens of de intake van studenten. Daardoor kon de organisatie een stuk platter en het onderwijs sterk centraliseren op een locatie. Onderwijs wordt steeds meer in netwerken aangeboden, waarbij de rol van docenten en studenten fluide wordt.

"Bij disruptie denk ik meteen aan de digital natives, de generatie die er nu aankomt. Als docenten snelle ontwikkelingen willen, dan proberen wij dat in een community te faciliteren."

Lilian Jillissen, Manager Education & Student Affairs Erasmus Universiteit Rotterdam

Wereldwijde markt

De nieuwe, wereldwijde digitale markt voor onderwijs zorgt ervoor dat instellingen specialiseren en zich toeleggen op persoonlijkheidsvorming. Dat merkt Van Hall Larenstein dagelijks. De Haagse Hogeschool richt zich op de vorming van sterke persoonlijkheden die zich goed kunnen handhaven in een diverse samenleving. Ook willen zij hun aanbod meer toespijken op de werkende student, die naar verwachting een leven lang zal leren.

'Voor ons is de puzzel hoe we goed onderwijs kunnen verzorgen voor werkenden. Als je wat breder denkt, kan dat ook via platforms.'

Leonard Geluk, Voorzitter College van Bestuur, Haagse Hogeschool

Voor het HBO is de markt voorlopig nog vooral regionaal, voor het wetenschappelijk onderwijs al meer internationaal. Wageningen Universiteit werkt bijvoorbeeld samen in steeds wisselende ecosystemen van samenwerkingsverbanden. Niet alleen het monopolie op kennis verdwijnt daarbij, maar ook het monopolie op het proces. Steeds meer onderwijs wordt plaats- en tijd-onafhankelijk. Uiteindelijk zal de waarde van een diploma afnemen. Werkervaring en denkniveau worden belangrijker dan ze nu al zijn.

Kwetsbaar

Een vaste waarde tot nu toe is de hoger onderwijsinstelling als gebouw. Maar ook dat kan veranderen. De politiek is veel grilliger geworden. Als zij zouden weigeren instellingen nog langer te subsidiëren, worden de instellingen heel kwetsbaar. Misschien komen na het failliet van de oude instellingen studenten bij elkaar om samen de beste docent in te huren. Zo is indertijd een van de oudste universiteiten van Europa, die van Bologna, begonnen.